

Радісне письмо Саші Прахової

Твір митця – кардіограма його душі та серця. Все, чим репрезентуватиме себе Олександра Прахова в українському мистецтві, втілює радість світосприйняття. Святково вибухають ясними, відкритими кольорами «квіткові композиції» – полотна 2009–2011 років. Енергетикою творчої розкнутості наповнено нефігуративні композиції. До нефігуративу Саша зверталася все частіше, починаючи з 1992–94 та аж до 2011 року. Три її потужні персональні виставки, які мені особисто запам'яталися: одна в залі Заповідника Києво-Печерської Лаври, інша – в Музеї духовних скарбів України (В. Панамарчука), остання (ювілейна) – в Музеї сучасного мистецтва України (С. Цюпка) лишили ауру кольорової віхоли, радісну атмосферу як унаочнення колористичного та декоративного дару автора. «Яка рожева й синя хуртовина» (за Л. Костенко).

Саша була прихильницею прекрасного і повсякчасно відтворювала красу у власній працьовні та обдаровувала нею глядача. Впевнена, не так легко давалося їй утримувати барометр душі на позначці «щастя». Пересічні обставини життя, хвороби, відхід у небуття батьків та чоловіка, постійна потреба дбати про хліб насущний – все лягло на плечі тендітної жінки. Її гордість та витривалість були приховані чемною посмішкою. Її очі завжди уважно та співчутливо вдивлялися у співрозмовника. Саша була відкритою до діалогу та до допомоги як ближньому, так і випадковій в її житті людині. Спокійно та достойно несла вона в світ добро... бо була душевно та фізично з роду Врубелевої «Богоматері». Печаль душі Саші мимоволі, як мишеня, зненацька прослизнула в очі її ляльково-салонних дитячих образів. Зовсім відкрито не лише печаль, а й драматизм закарбувалися в композиції «дати точну назву, образ Емілії Прахової в оточенні каліграфії».

На жаль, при дуже близьких наших стосунках, так і не трапилось взяти у Саші інтерв'ю, не наважилась я зазирнути у психологічний підтекст її сутності. Зараз, у спробі реконструкції мистецького світогляду (за методом Варбурга) наважусь стверджувати, що аура «Врубелевої легенди», невід'ємна від атмосфери дому Прахових від Адріана Вікторовича до Саші, стала категоричним імперативом її життя. Тому моральні та мистецькі вимоги М. Врубеля щодо призначення мистецтва та краси в ньому, його тезу щодо «напруга екстазу» органічно засвоїла та аплікувала у власну свідомість Олександра Прахова. Звідси її потреба зберігати обличчя роду попри звиви буття.

Розрада жила на палітрі, в експресії графіки та живопису, а ще в уявних, нескінченних «діалогах» із родиною. Тому зовсім не випадково під час кураторської діяльності Саші (в Галереї Національного університету ім. Т. Шевченка нею організовано 70 експозицій) домінантною була програма «родинних експозицій». Щодо її творів, то образ Емілії Прахової не зникав з композицій Олександри, зокрема, з каліграфічної серії 1995–2003 рр. Роботи виконувалися у техніці шовкодруку або як класична каліграфія на вологому папері. Саша була далекою від стилізацій під японські чи китайські взірці. Це була вільна інтерпретація улюблених формальних прийомів, дуже наближених до традиції «живописного жесту» в дусі Джексона Поллока. Втім, духовна складова у білому полі паперу очевидно наближала каліграфічні вправи Саші до космічного символізму японської школи «Седьо – рух пензля». Імпровізаційність та емоційна напруга, втілена у знаках-символах – все перегукується із філософією японської каліграфії. Шлях пензля Саші Прахової по вологому паперу стрімкий, упевнено-бездоганний, справляє враження досконалих балетних па та водночас є втіленням діонісійства її особистості.

Орнаментальна виразність, поєднавшись із конструктивною переконливістю, промовляли до глядача: «розплющ очі душі». Решта осягається у мовчазній зосередженості «дзен», у медитації перед художньою композицією. Здатність до абстрагування від оточення та заглибленого споглядання твору відкриває глядачеві шлях до власної душі, до її таємниці. Саша у «каліграфіях» створювала такі провокації, які спонукали глядача до пробудження фантазії, до відкриття в собі самому новизни. Аура таємниці «каліграфій» запрошувала до прогулянки інтригуючим лабіринтом. «Таємниця, – на думку Оскара Уальда, – лишається дорогоцінною не лише для Богів, але й для тих, хто молиться». Серія «каліграфій» Саші є однією зі значущих у художньому спадку автора, бо зберігає для нас чуттєвий і духовний

пульс митця. Її каліграфічні знаки як «письмена Богів» сповнено очевидної енергетичної сили – вони здатні пробуджувати сакральні відчуття. Знаки та символи сувоїв на Сході вважаються посланням Неба, а художник – його провідником та втілювачем поза раціонального. Саша лишила власну каліграфію як молитву свого роду про нашу спільну культуру.

Ольга Петрова

1.X.2011